

گزارشی از روند نامطلوب اخراج نیروی کار در بنگاه‌های اقتصادی

تعدیل؛ کنش یا واکنش

دادخواست‌ها در پرونده‌های کارگری ۵۱ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

سربه‌سر سود و زیان ادامه دهد، باید تعدادی از نیروها از کار بی‌کار ش‌شوند. این وضع در بنگاه‌های تولید بزرگ مانند آنچه دربراه فولاد و نفت به عنوان نمونه ذکر شد، وجود دارد و در حوزه‌های کم‌سودتر به طریق اولی وضع پابرجاست. در حوزه عرضه هم وضع چنین است. جندی پیش طی بازدید از یکی از پاساژهای عرضه پوشاک در کوچه برن تهران، با فروشندگان گفت‌وگو شد. بازار در یک روز تعطیل خلوت به نظر می‌رسید. مثل خیابان‌ها شهر تهران در یک تعطیلی متوالی! خیابان‌هایی که اهالی‌اش راهی جایی غیر می‌شوند تا از رحمت تعطیلی سه یا چهارروزه بهره ببرند. مشتریان این بازار هم گویی به تعطیلات رفته‌اند. یکی از مغازه‌داران پای در پیروی گذاشته، می‌گفت: هیچ‌وقت این‌طور نبوده. ما روزهای کم‌سو در بازار زیاد داشته‌ایم اما این‌طورش را لاقفل من ندیدم.

در مسیر بازدید از بازار، تقریبا تمام فروشندگان همان تعداد اندک مشتریان را به داخل مغازه خود دعوت می‌کردند. وقتی هم پا داخل مغازه می‌گذاشتی، تمام تلاش فروشنده این بود تا دست خالی از فروشگاه بیرون نروی! در این بازار اما روزهایی تجربه شده که اساسا فروشنده به مشتری توجه نداشت. آن‌قدر در حال گفت‌وگو با دیگر مشتریان بود که وقت نمی‌کرد کسی را به داخل دعوت کند. این وضع موجود

زیرگذر

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

در طرف عرضه است. یکی از اهالی بازار در پاسخ به این سؤاَل «چرا این‌قدر خلوت است؟» می‌گفت: اگر تا حالا نفهمیدی که هیچ! مرد حسابی مردم در مضیقه‌اند. تورم بالایا رفته و توان مدیریت هزینه کم شده؛ بنابراین خیلی طبیعی است اولویت‌بندی کنند. مردم تا دیروز که پول بیشتری داشتند، سالی سه شلوار می‌خریدند اما الان که هزینه‌های خوراک و مسکن و مدرسه بچه‌شان افزایش یافته مجبورند اول آنها را تأمین کنند بعد سراغ این برونند که یک شلوارشان را دو تا کنند. حاج‌آقای مسکن و آموزش فرزندان هزینه می‌کنند. با این حساب برخی بازارها خودبه‌خود با مسئله دیوی کالا مواجه می‌شوند و جریان عرضه کند پیش می‌رود. یعنی بنگاه تولیدی، مواد اولیه، کارگر و دیگر نهاده‌های تولید را تهیه کرده اما نتوانسته عرضه کند یا کم عرضه کرده و مطابق برنامه نبوده است. یعنی چه؟ یعنی ورودی مالی کاهش داشته است.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

کارگرانی که در یک کارخانه در تهران، در حال تعمیرات هستند.

قانون کارویک‌آمار

درباره تعدیل کارگران واحدهای تولیدی یا واحدهای توزیعی و تجاری، هرچند با آنها همراهی نمی‌شود اما هرکدام از طرفین، دلایلی برای اقدام خود دارند. وقتی با کارگر صحبت می‌کنید، به او حق می‌دهید و وقتی هم‌صحبت تولیدکننده می‌شوید، خیره در صورتش می‌مانید که چه پاسخش را بدهید و البته در کنار همه اینها کسانی هم هستند که بی‌انصافی را به تائیه می‌شمارند و کف دست جامعه قرار می‌دهند. با این حال قانون کار وضع این حوزه را تعیین کرده است. یعنی آنجا که چاره‌ای نقض تعدیل نمی‌ماند، باید به قانون مراجعه و مطابق آن عمل کرد.

در این زمینه ماده ۲۷ قانون کار، تکلیف و وضع را مشخص کرده است. طبق ماده ۲۷، قانون کار جمهوری اسلامی ایران می‌گوید «هرگاه کارگر در انجام وظایف محوله قصور ورزد و یا آیین‌نامه‌های انضباطی کارگاه را پس از تذکرات کتبی نقض نماید، کارفرما حق دارد درصورت اعلام نظر مثبت شورای اسلامی کار» با پرداخت حقوق تصریح شده در قانون، قرارداد کار او را فسخ کند. سال ۱۴۰۰ مطابق آماری که وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی داده، تعداد خواسته‌های مطرح‌شده در هیئت‌های تشخیص بر اساس ماده ۲۷ قانون کار، ۲۶۵هزارو ۴۷۸ مورد بوده است. این در حالی است که میثم مداحی مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی اصفهان نیز چندی پیش در اواخر مرداد گذشته، در نشست مطبوعاتی خود گفت: پارسال (۱۴۰۱) در سراسر کشور افزون بر ۴۰۰ هزار دادخواست در هیئت‌های تشخیص و حل اختلاف وصول شد (که ۱۰ درصد از شکایت‌های کارگری و کارفرمایی کشور مربوط به اصفهان است).

این آمارها نشان می‌دهد تعداد تعدیل‌ها یا دست‌کم اقدام به تعدیل (با توجه به اینکه تعدادی از آرا، رای بازگشت به کار بوده است) در سال ۱۴۰۱ حدود ۵۱ درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش یافته است. حالا و با توجه به وضع موجود به احتمال زیاد پس از اتمام سال ۱۴۰۲ و جمع‌بندی آمار، این نکته که تعداد تعدیل‌ها و دادخواست‌های مطرح‌شده (با توجه به اینکه برخی از تعدیل‌ها اساسا به وزارت کار گزارش نمی‌شود چون محل دعوا نیست) افزایش یافته است.

خیابان سرهنگ سخایی

اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستان تهران (جنوب غرب تهران) در خیابان سرهنگ سخایی واقع است. کافی ایستک صبح آنجا سری بزیند. مجموعه‌ای از آدم‌ها که برای اسپرتی آمور داخل راهروها می‌بینید، گویای وضع موجود است. دم در آن، آن جلو که تقاطع خیابان سی تیر است، دقیقا همان لبه احتضای خیابان، تعدادی از آدم‌ها ایستاده و دور هم جمع شده‌اند و درباره اوضاع و احوال اخراج کارگران حرف می‌زنند. یکی آن وسط داد می‌زند: مشاوره و وکالت! می‌پرسم؛ وکالت چه؟ و توضیح می‌دهد که اگر نیاز به مشاوره درباره پرونده خود دارید یا نیاز به وکلای دارید که پرونده را پیگیری کند، این شماره تلفن، تماس بگیرید و کار را به ما بسپارید!

در این میان تعدادی از بی‌کارشده‌ها هم هستند اما خیلی تمایل به حرف‌زدن ندارند. یکی‌شان می‌گفت: دلت خوشه بابا! از دیگری هم وضع را پرسیدم. گفت: بین! ان‌شاءالله در این وضعیت گیر نکنی! اما در چنین وضعی همه چیز به هم می‌ریزه. من خودم الان با حدود ۲۰ سال سابقه کار، بی‌کار شدم. سنم بالا رفته و امکان استخدام جای دیگر کمه. شش تا صبح خوابم نمی‌بره. به جلو نگاه می‌کنم همه چیز سیاهه. هیچ امیدی برابیم نمانده. گاهی گمان می‌کنم… اما نه! کاری درست نمی‌شه. الان هم چه چیزی بیشتر از این برایت بگویم مقصر نیست! اما این شرایط با سرعت ملموسی بهتر بشه.

پرشن آخر

داستان فضاهای کارگری امروز البته در برخی حوزه‌ها چنین است. همین حالا به دلیل وضع موجود و افزایش قابل مشاهده تعداد بی‌کاران و تعدیل‌شدگان، در برخی بنگاه‌ها نیروهایی با شرایط بسیار نامطلوب در حال به‌کارگیری هستند. اینکه تولیدکننده مقصر است یا کارگر، یا اینکه آیا کسانی هستند که این میان از نیروی کار سوءاستفاده می‌کنند، همه‌اش قابل تصور است. اما سؤاَل اصلی این است چه کسی مسئول رتق و فتق این وضع است؟ چه کسی باید اوضاع تعدیل‌ها را سامان بدهد؟ تولیدکننده دلایلی دارد، کارگر هم مقصر نیست! مسئول کیست؟ و شیوه مدیریت این وضع چیست؟